

Appendix I

Answer Key

Lesson One

Note: Only four exercises from Lesson 1 are included in this Key, as all but 1a, 3a, 4 and 7 are clearly meant for a classroom environment, and therefore require the presence of a teacher.

Exercise 1a

pápa	mak	tam	kontákt
het	téma	Téksas	alégro
rádio	prezidént	lédi	ténis
totá	flóra	tom	front
tu	Honolúlu	lámpu	rádu

Note: You will know many of these from English, but some may be spelled a little differently (for example Téksas = Texas!).

Exercise 3a

mója	jábko	máfija
je	jepískop	jedén
jim	jizh	móji
Ohájo*	johó	joj!
Júrij	móju	kráju

* Yes, this is the US state of Ohio!

Exercise 4

обсяговати [-s'a-]	жирáфий [-ij]	читають [-ajut']	сéпия [-ija]	їдáлня [ji-]
отцéвский [-ts'owskŷj]	идіома [-io-]	адъктив [adje-]	чéлядь [-l'a-]	трóе [-oje]
блóю [-l'uju]	реáкция [-ija]	райóн [rajon]	пéса [pje-]	взя́ти [vja-]

Exercise 7

підклепати [pitklepaty]	стéжка [steshka]	при́падка [prypatka]	моло́дший [molotshyj]
гад [hat]	свідчіти [svitchity]	черті́ж [chert'ish]	слабша́ти [slapshaty]
пя́дь [pjat']	О́ксфорд [oksfort]	па́луб [palup]	
ра́дця [ratts'a]	блі́жше [blyshshe]		
Гола́ндсько [holant'sko] or [holan't'sko]	рукза́к [rugzak]		
віртуо́з [virtuos]	тез [tes]	я́год [jahot]	
спро́б [spror]	тогда́ [toɣdɨ]*	прилі́зти [pryl'isty]	
		мі́дь [mit']	

* The phonetic symbol **ɣ** can represent the voiced variant of [h] or [x].

Lesson Two

Exercise 1

a. профе́сор m	b. ня́нэ m	c. молоко́ n	d. бі́ль f
e. фа́рба f	f. де́нь m	g. чи́тання n	h. імі́грація f
i. ма́ти f	j. сті́л m	k. ді́тя n	l. монархі́ста m

Exercise 2

a. но́ва	ша́пка (f)
b. ста́рый	бога́ч (m)
c. кра́сна	ніч (f)
d. молодé	ді́вча (n)
e. і́нша	іде́я (f)
f. ста́рый	монархі́ста (m)
g. до́бре	се́рдце (n)
h. си́нній	а́нцуг (m)
i. і́нтересна	ді́лема (f)
j. ма́льий	ді́м (m)
k. соло́дке	ма́сло (n)

(There can, of course, be other combinations for some of these!)

Exercise 3

(1)

- a. (мы) гра́ме
- b. (ты) чи́таш
- c. (они́/вни) зна́ють
- d. (вна) гра́ть
- e. (вы) зна́те
- f. (я) гра́м ог гра́ю
- g. (вы) чи́та́те
- h. (він) зна́ть
- i. (я) зна́м
- j. (ты) гра́ш

(2)

- k. они́/вни (па́дають)
- l. я (слу́хам)
- m. мы (па́даме)
- n. ты (па́даш)
- o. він/вна/она́ (слу́хать)
- p. я (па́дам)
- q. вы (слу́хате)
- r. ты (слу́хаш)
- s. він/вна/она́ (па́датель)

Exercise 4

Він зна́ть, же ма́ти, ста́рый ня́нє, мо́лода́ сестра́, і бра́т—все чи́тають. Ци́ла ро́дина чи́тать. А хло́пчик ты́ж мно́го чи́тать, кидь є до́ма: чи́тать вшы́тко! Він ма́ть/ма́є* чуде́сны кни́жки до́ма, ка́ждый ма́ть/ма́є* кни́жки.

* See language notes in 2.6. and 3.5.1.

Exercise 5

- a. Ма́лый хло́пчик ся лю́бить гра́ти.
- b. Ёго́ мо́лоды́й бра́т ты́ж чи́тать кни́жки.
- c. Він і ма́ти до́ма мно́го чи́тають.
- d. Ста́рый ня́нє і ма́ти ма́ють ту кра́сный ді́м.
- e. Ка́ждый де́нь ци́ла ро́дина чи́тать до́ма.

Note: In *c* and *d* the words *дома* and *ту* could appear at the end of the sentences as well; that would simply mean that you are putting special emphasis on the *place* in which the action took place.

Translation:

- a. The little boy loves/likes to play.
- b. His young(er) brother also reads books.
- c. He and (his) mother read a lot at home.
- d. The old father and mother have a lovely house here.
- e. Every day the whole family reads at home.

Lesson Three

Exercise 1

a. стіл: N (<i>inanim</i>)	b. ніч: N (<i>fem in C</i>)
c. ráно: N (<i>neut</i>)	d. сынóк: Y (<i>anim</i>)
e. сестра́: Y (<i>fem-a</i>)	f. місто: N (<i>neut</i>)
g. евфемізм: N (<i>inanim</i>)	h. профéсор: Y (<i>anim</i>)
i. штудéнтка: Y (<i>fem-a</i>)	j. áвто: N (<i>neut</i>)
k. вода: Y (<i>fem -a</i>)	l. брат: Y (<i>anim</i>)
m. телекомуніка́ція: Y (<i>fem -a</i>)	n. Пря́шів: N (<i>inanim</i>)
o. участь: N (<i>fem in C</i>)	p. ді́до: Y (<i>anim</i>)
q. ті́фус: N (<i>inanim</i>)	r. го́лубя: N (<i>neut in -я</i>)
s. майóр: Y (<i>anim</i>)	t. се́рдце: N (<i>neut</i>)

Exercise 2

a. бра́те!	b. президéнте!	c. No vocative.	d. No vocative.
e. Леоні́де!	f. Мари́ано!	g. сы́ну!	h. сы́нку!
i. ді́ду!	j. No vocative.	k. се́стро!	l. му́ченику!
m. No vocative.	n. ма́мо! <i>or also</i> мам!	o. па́не!	p. No vocative.

Exercise 3

a. (я) бісідую	(Штéфан і Джон) бісідують
b. (вы) зачіна́те	(учітель) зачіна́ть
c. (ты) попозéраш	(сынóк) попозéра́ть
d. (вни) добуду́ють	(будітель) добуду́е
e. (мы) підкрéслюе́ме	(штудéнты) підкрéслюю́ть
f. (вни) зна́ють	(профéсор) зна́ть
g. (я) просі́джую	(ді́ти) просі́джують
h. (ты) памя́таш	(Рóберт) памя́та́ть

Exercise 4

vocatives:	Се́стро! Бра́те! Ма́м! ді́вко
accusatives:	до́бру родину́; о́бід; Што́; хлі́б, сыр, во́ду, мя́со, капу́сту
verbs:	бісідова́ти; чу́ти; обідова́ти

Lesson Four

Exercise 1

гэнія	банкарэ	дóма	дэрева
пóля	бóга (Бóга)	мíста	дíда
Івáна	отця	Духнóвiча	спáня
брáта	брáтика	Йóба	ослá
кандiцiоналa/у	цлa		
монастырa	смíху		

Exercise 2

вэжы	Словáкiї	Україны	фáрбы	мáзи
iрóнiї	зозулі	кормлiня*	вiзiты	вэци
вэрхности	блiзкостi	Ангэлы	iнштiтyцiї	учiтелькы
дáлечi	лжi	сентiменталiсты**		

* Neuter!

** Masculine!

Exercise 3

Нiч	старóста	Сáша
Мóлодость	чай	Нáрод
Мiсто	цyкeрь	Вóда
Ивáн	Словáкiя	Мáсло
Мáти	Áзбука	Цэрьков
селó	дiвчa	гyся

Exercise 4

день	чiтáня	стáрого	руси́ньску
ра́нок	мотоци́кл	старóсту*	цэрьков
вечэ́рю	ра́дио	но́вy унiверзiту	зэ́млю
пса	мясо/мня́со	чeрвэ́не вiно	отця
жа́бу	дóброго	сiль	мáтiрь
дiм	штудэ́нта	Русна́ка	
ла́мпу	дóвгy нiч	селя́на	

* Note that the fact that the noun is *masculine* and *animate* (even though it *looks* feminine) determines that the adjective must be masculine animate in the accusative in form.

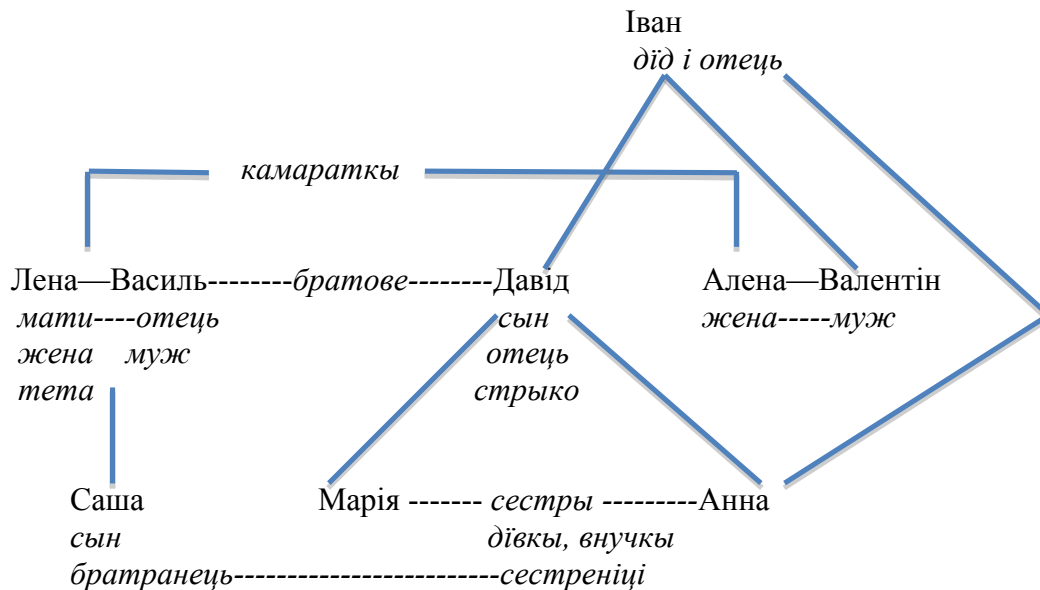
Exercise 5 (here we give the words in the Genitive)

отця́, сынká, сынóчка, братра́нця, шóвгра

Solving the Conundrum:

Лéна є **шовгры́ня** Дáвіда, а Дáвід є **шóвгор** Лéны
Лéна є **женá** Васи́ля, а Васи́ль є **муж** Лéны
Дáвід є **сын** Іва́на, а Іва́н є **отець** Дáвіда
Марі́я є **вну́чка** Іва́на, а Іва́н є **дідо** Марі́ї
Са́ша є **братра́нець** Марі́ї, а Марі́я є **сестре́нця** Са́шы
Дáвід є **стры́ко** Са́шы, а Лéна є **те́та** Марі́ї

You can check this against the diagram of this complicated little family (there are other possible relationships in this scheme, of course, but we can't explore them all here!):

Lesson Five

Exercise 1

просі́ти, про́сиш   місі́ти, міси́ш   містити, місти́ш   насерді́ти, насéрдиш
тлумі́ти, тлúмиш   гасі́ти, га́сиш   ла́зити, ла́зиш   шаті́ти, ша́тиш
ча́дити, ча́диш   омертві́ти, оме́ртлиш   попу́стити, попу́стиш
роску́сити, роску́сиш   насы́тити, насы́тиш   перебро́дити, перебро́диш

Note: Don't worry if you got the stress of the infinitive wrong; there's no hard and fast rule that one can learn to cover all verbs (especially in reverse, starting from the 1st singular) —just learn them as you go, especially for verbs that you will or might actually use... not necessarily these! The important thing is the

principle of the consonant mutations, plus the shift of the stress to the **left** if it is on the **ending** in the infinitive.

Exercise 2

- a. чита́м кни́гу [=кни́жку]: A   b. кі́ло цу́крю: G   c. зна́м А́нну: A
d. ку ве́лікому до́му: D   e. ко́нець фі́лму: G   f. ді́ду! V
g. пи́смо Іва́ну: D   h. Ру́снаку! V   i. зача́ток ро́ку: G

Exercise 3

чита́в єм   оні́ писа́ли   ду́мав/ду́мала єсь   дава́в/дава́ла єм   дя́ковали сьтема́ли
сьмеговори́в/говори́ла єсь   оні́ говори́лироби́в/роби́ла єм   ви́н писа́в/она́ писа́ла
оні́ чита́ли   ви́н носи́в/она́ носи́ла   ду́мали сьте   чита́ли сьме

Note: As you saw in the guidelines, some of these can have alternate forms (e.g., with or without personal endings/pronouns); the order of elements, especially of the personal forms, can also vary—this is something you merely need to note as you come across them.

Exercise 4

5.3.2.

отце́ви D, ‘to father’   Ня́ньку V, ‘Dad!’   ня́ A ‘me’ (d.o.);
ру́кы A ‘arms’ (into, motion)   та́шку A ‘bag’ (d.o.)   тоби́ D ‘for you’

5.4.1.

Ра́кови D ‘to the crab’   Лі́шко V ‘(Mrs.) Fox!’
хві́ст A ‘by the tail’ (A because of за)   ці́ля G ‘[reached] the goal’ (G because of до)
тебе́ A ‘[waiting for] you’ (A because of на).

Exercise 5

- a. два ро́кы   (кни́жка, пі́во are the wrong genders for два)
b. шті́ри дні́   (день is singular, дня is in the G)
c. три хло́пці   (хло́пця is in the G)
d. шті́ри авта́   (авты, авти are made-up forms!)
e. дві дівча́та   (neuter noun; рік, сын are masculines)
f. три до́мы   (ді́м is N singular, чолові́ка is G singular)
g. два штуде́нты   (штуде́нтка, учи́телька are feminines)
h. шті́ри ла́мпы   (столи is a made-up form, сто́ла is in the G)
i. дві но́чі   (кни́жка is singular, штуде́нт is masculine, ла́мпа is also singular)
j. три пе́ра   (вече́ра is in the G, рік is singular, сы́ні is made up)

Lesson Six

Exercise 1

I фрыштыкую	I за́йду	II по́мщу
II гово́рю	I допи́шу	I пла́чу (<i>ca-шу</i> type)
I перече́там	II пла́чу	II ло́влю
II недооці́ню	II приглас́у	I іншталю́ю
II дослужу́	I помо́жу	II ра́жу
I внесе́у	II прохóджу	I узнаю́
I продаю́ <i>or</i> прода́вам	II лежу́	II про́щу

Note again: If there are stresses in 1st person forms that are surprising or unexpected, then never fear—they will be verb types that will soon be explained.

Exercise 2

a. ся зве	<i>That guy is called Anton (his name is).</i>
b. чита́ть	<i>Andrij is reading a book.</i>
c. ся наро́дили	<i>My parents were born in the village.</i>
d. ся одорва́ти	<i>One can't tear oneself away from one's roots.</i>
e. верта́ти ся	<i>We like to return/returning home.</i>
f. Лю́бить ся	<i>Do you like our town (lit. is it pleasing to you)?</i>
g. Ма́те	<i>You have a beautiful and big house.</i>
h. Ма́йте ся!	<i>Take care! (when saying goodbye)</i>
i. Чу́йте ся	<i>Feel as (though you were) at home.</i>
j. купі́ти	<i>We have to (one must) buy beer and water.</i>

Exercise 3

a. на вы́сокій го́рї	e. о студэ́нтови	h. в на́шїм селі́
b. о но́вїм учі́телёви	f. о дару́нку	i. на вели́кім сто́лі
c. в уніве́рзітї	g. в жо́втім до́мі	j. о мо́лоді́й студэ́нтці
d. в цібу́ли		

Exercise 4

a. ста́р Ы х студэ́нтів	d. т Ы х кни́ж О к	g. ма́л Ы х о́к Е н
b. мо́лод Ы х студэ́нт О к	e. м О їх ро́дічів	h. сі́н И х ша́п О к
c. ру́сіньск Ы х дівча́т	f. вели́к Ы х двéр Е й	i. ва́ш Ы х сьн И в
j. пёрш Ы х м И нут (<i>zero ending; changed place of accent</i>)		

Exercise 5

11-2 = девять; 300:60 = пять; 1.5x10 = пятнадцать; 250-237 = тринадцать;
4+11 = пятнадцать; 239-221 = восемнадцать; 54:9 = шесть;
3x (12-6) = восемнадцать; 489-511+39 = сёмнадцать; (11x7) -76 = еден;
52-33 = девятнадцать; 2+9+9 = двадцать; (13+15-16) :4 = три;
30-17 = тринадцать; (2x8) + 16 -30 = два.

Lesson Seven

Exercise 1

Фáрбов	писáнєм	дóбрым	німа	Івáном	áвтом
Áннов	óкном	учітелєм	штудéнтом	молодóв	

Exercise 2

a. дiм є за дéревом	b. з дóбрым чоловiком
c. пéред на́ми	d. над дóмом
e. він рóбить учітелєм	f. пи́шеме пéром
g. під стóлом	h. з мáтiрєв
i. iде́ме до́мiв áвтом	j. iде́ме на iнштiтúт*
k. валáл/селó лежiть над рiкóв	l. iду́ з нєв
m. бiсiдовáти з новóв штудéнтков	n. під велiков горóв
o. пéред iнштiтúтом	

* This is not instrumental but на+accusative (7.4).

Exercise 2a

a. the house is behind the tree	b. with a good person
c. in front of/before us	d. over the house
e. he works as a teacher	f. we write with a pen
g. under the table	h. with mother
i. we're going home by car	j. we are going to the institute
k. the village lies above (on) the river	l. I'm going with her
m. to converse with the new (fem) student	n. under the big mountain
o. in front of the institute	

Exercise 3

- a. він **не робить** каждый день
- b. нікого
- c. ніч
- d. вона **не** читать по русиньскы
- e. Ні!
- f. дякую, **не** хочу п'яти **їни** їсти
- g. **ніч** не хочеме ~~не~~ робіти (*drop the second не*)

Exercise 4

- a. imperf (always, present tense)
- b. perf (one action, completed)
- c. imperf (often, present tense)
- d. perf (one action, completed)
- e. perf, perf, perf (sequence of completed actions)
- f. imperf (process), perf (one action, completed)
- g. imperf (every, present tense)
- h. perf (one action, completed: emphasis on the point of starting)
- i. imperf (-ing)
- j. imperf (-ing, present tense)

Exercise 5

- a. P—I
- b. I—P
- c. P—I
- d. I—P
- e. I—P
- f. I—P
- g. I—I—P (order of derivation: співати > оспівати > оспівовати)
- h. I—P
- i. P—I—I (order: п'яти > доп'яти > допивати)
- j. P—I
- k. I—P
- l. I—P

Exercise 6

- a. буде читати
- b. піду
- c. будеме гуляти
- d. закр'ють
- e. будуть писати
- f. буду слухати
- g. будеш танц'ювати
- h. потанцюю
- i. зачне читати
- j. з'їсть

Lesson Eight

Exercise 1

a. до старých хлопців	b. перед русиньскыма студэнткамі
c. на бідных дїтєх	d. у великых містах
e. к амеріцькым профэсорам	f. під красныма столами
g. од добрых людєй	h. в малых сєлах
i. за білыма лісами	j. у высóкых гóрах

Exercise 1a

a. to the old guys	b. in front of the Rusyn (female) students
c. on poor children	d. in the big cities
e. towards the American professors	f. under the pretty tables
g. from good people	h. in the small villages
i. beyond the white forests	j. in the high mountains

Exercise 2

- a. Де є Саша?
- b. Ян хоче іті домів.
- c. Говóрять, же Русіны суть «Нáрод нивы́дки».
- d. Отець рóбить десь у містї.
- e. Слáвку! Ідь ту!
- f. Кідь ідєш вы́дты на інштїтút, трéба перéйти тоту ўліцю.
- g. Антóн сидїть ці́лый день дóма.

Exercise 3

- a. Кóму єсь дав кнїжку?
- b. Чім пішєш?
- c. Што профэсор днєсь повів?
- d. Што б́удєш рóбити зáвтра?
- e. Што рóбить дїдо?
- f. На чім лежы́ть вáше пéро?
- g. З кым єсь пішла до теáтру?
- h. Хто хóче што їсти, і де б́удєме вєчэрати?

Exercise 3a

- a. To whom did you give the book?

- b. What are you writing / do you write with?
- c. What did the professor say today?
- d. What are you going to do tomorrow?
- e. What does your grandpa do?
- f. On what is your pen lying?
- g. With whom did you go to the theater?
- h. Who wants to eat what, and where are we going to have dinner?

Exercise 4

- a. Іва́не, де не́сеш то́тї кві́тки?
- b. Днесь ве́чур іду́ до кі́на з мо́їв же́но́в.
- c. Про́шу па́на, ці не мо́жете мі помо́чі?
- d. Днесь ве́ду Са́шу до шко́лы пі́шки, про́тоже не фунгу́є а́вто.
- e. Я́нкове а́вто фунгу́є: він ве́зе сы́на до шко́лы.

Exercise 5

- a. Шов єм/шла єм/шла-м домі́в вче́ра кі́дь уві́дїв/уві́діла* єм Са́шу.
- b. Чо́м єсь ніс амбре́лу?
- c. Ко́лі пішо́в єсь/пішла́ єсь/пішла́-сь на інштіту́т?
- d. Шов єм/шла єм/шла-м на інштіту́т, ніс єм/несла́ єм/несла́-м то́тї кні́жки, кі́дь...
- e. Вна/она́ не мо́гла помо́чі штуде́нтови/штуде́нтці.

* Also spelled уві́дїв/уві́діла.

помо́чі: *помо́жу, помо́жеш...*

Exercise 6

a. да́што	b. хто́сь	c. бо́гзна(є)тя́кїй
d. хо́цьшто́	e. што́сь	f. я́кїйсь

Lesson Nine

A riddle

Мій брат є **твій** брат, а **моя** ма́ти є **тво́я** і **єго́** ма́ти; ма́ю до́чку, а **на́ша** ма́ма є **її́** (єй) ба́ба!

How many people? Five: **я**, **ты**, our common **брат** (so, three siblings), our **мати**, and my **до́чка**.

Exercise 1

a. ваш	дідо	f. вашыма	приятельками (Ipl)
b. твоёй	землі (G)	g. твоёму	дідови (D)
c. в наших	кніжках (Lpl)	h. моїх	дітей (Gpl)
d. в нашім	містї (L)	i. нашій	матери (D or L)
e. моёв	сестрów (I)	j. моё	дітя

Exercise 2

- a. Хто взяв **мої** рукавиці? *If left blank, it would mean 'any gloves at all.'*
- b. Каждый студент приніс **свою**/# тейку. *Every student brought one, so if left blank we would take it for granted it was his own notebook; своєю just emphasizes this fact.*
- c. Янку, умыв есь # волосья днеська? *You don't assume he's washing someone else's hair; and with body parts you don't use possessive pronouns.*
- d. Мам, де є **моя** лінійка? *Свій usually does not appear in the nominative.*
- e. Іване, ці ма[є]ш **мою**/своєю лінійку? *All are technically possible: 1st = my'; 2nd = 'do you have your own (as in, do you own your own?); however, твоєю, while it would be understood, tends to be avoided in favor of своєю (or even #).*
- f. **Їго** нянько іщі жьіє у селї. *See d above.*
- g. Дай мі твій телефон—**мій** не фунгїє. *See d and f above.*
- h. Ма[є]ме новόго учїтеля; знаш **їго** жену? *Своєю would mean 'your own'; її/єї means 'her.'*
- i. Кідь ідеш на свадьбу, принєсь **свій**/# аңцуг! *'Your (own)'; 'a.'* *See e. above: твоїй, while (again) possible, would mean something like 'bring yours, rather than somebody else's,' so it would tend not to be used.*
- j. Не віджу **твоє** селό на мапі. **Мого** там тьж нїт! *Своє would mean 'my own,' when you are clearly referring to your friend's village (you refer to yours next). You wouldn't use свого for the second one, since there is no subject in that clause to which it can refer: 'mine' isn't there either!*

Exercise 3

- a. Дїти **нігда не/даколі** хόдять до шкóлы в недїлю.
- b. **Одтогды** Саша хотїв учїти ся по аңліцькы.
- c. **Завтра Марїя** піде до кіна.
- d. **Колї/одколі/доколі** Мάρко бóде путовати? *(all possible!)*
- e. **Даколі** наш учїтель бїсїдїє з нами по русїньскы.
- f. **Днесь** сын рóбить в кнїжніці.
- g. **Колї** ідеш домів?
- h. **Тогды** він був учїтелём.

Exercise 4

- a. Штудэнт, котрый там сидить, є мій сын.
- b. Русинка, з яко́в єм говорів, ся зве Марія.
- c. Не знам учителя, о котрім говориш.
- d. Не вшы́ткы сѣла, котры́ суть в Карпáтах, суть руси́ньскы.
- e. Відиш? Там іде́ Ма́рко, сын котро́го рóбить в/на Чéхах (*also poss.* в Чéську).
- f. Який автобúс потребу́еме? Тот, што іде́ до Сніны.
- g. Стіл, на котрім лежа́ть кни́жки, стої́ть під óкном.
- h. Ці зна́ла-сь, же місто, до котро́го тепе́рь іде́ме, будова́ли Мады́ре?
- i. Му́дрый не є тот, хто вшы́тко зна́ть (зна́є).
- j. Штудэ́нты, з котры́ма хоті́ли сьме́ бісідова́ти, зна́ють лем по німе́цькы.

Exercise 4a

- a. The student (who is) sitting (over) there is my son.
- b. The Rusyn woman with whom I was speaking is called Maria.
- c. I don't know the teacher about whom you are talking (who you're talking about!).
- d. Not all villages that are in the Carpathians are Rusyn.
- e. Do you see? There goes Marko, whose son (*lit.* the son of whom) works in the Czech Republic.
- f. Which bus do we need? The one (that, which) goes to Snina.
- g. The table, on which the books lie/are lying, is under a/the window.
- h. Did you know that the town, to which we're now going, was built by the Hungarians?
- i. Wise is not he/the one, who knows everything. (It is not the one who knows everything who is wise.)
- j. The students with whom we wanted to speak know only German.

Exercise 5

- a. Хто є тот чоловік? Мій брат.
- b. Чи́я ма́ти є Марія? Она́ є Ма́ртина ма́ти/ма́ти Ма́рты.
- c. Ці знаш штудэ́нта, котрый ся учи́ть руси́ньскый язы́к?
- d. Чи́є є тотó пе́ро?
- e. Хло́пець, ма́ти котро́го ту сиди́ть, ся зве Я́нко.
- f. Хто є твій учи́тель? (тво́я учи́телька)
- g. Наш учи́тель є профе́сор, котрый учи́ть/учи́телює в Пря́шові.
- h. На чі́й зе́млі стої́ть є́го ді́м (хы́жа)?
- i. Чи́ю кни́жку чи́таш?
- j. Хто бу́де (днесь) ве́чур ве́чєрати в мі́стї?

Answer to the Question: the name is in the Vocative case, and the Nsg is Я́нко.

Lesson Ten

Exercise 1

a. 101st:	сто першый	f. 42nd:	штіридцять другый
b. 27th:	двадцять сёмый	g. 905th:	девятьсто пятый
c. 36th:	тридцять шестый	h. 4th:	четвертый
d. 9th:	девятый	i. 73rd:	сімдесят третій
e. 18th:	вісімнадцятый	j. 60th:	шістьдесятый

Exercise 2

a. двадцять пятого децембра	f. першого юла
b. двадцять четвертого децембра	g. тридцять першого октобра
c. тридцять першого децембра	h. четвертый четверь у новембрі (USA)
d. першого януара	другый понеділек в октобрі (Канада)
e. четвертого юла	i. еденадцятого новембра

Exercise 3

- a. Але ма́мо, ты знаш, же я не **їм** мя́со!
- b. (В рештавра́нті.) До́брый день, па́не; что **їсте́** / **бу́дете їсти** на о́бід?
- c. Что есь **пові́в/пові́ла**? Я говорі́в, же днесь не йду до теа́тра.
- d. За́втра тре́ба ми **дати́** сїно́ви пі́нязі.
- e. На фры́штик вна **їсть** лем хлі́б з ма́слом.
- f. Ро́дичі **пові́ли**, же пі́деме на мо́ре за тї́ждень.
- g. Хто **взяв** мо́ї пі́нязі???
- h. Знаю́, же єм ті **дав/дала́** пе́ро; де вно є?

Exercise 4

a. пошлі́й!*	d. заста́нь!	g. экспону́й!	j. дві́гний!
b. і́дь!*	e. пережы́й!	h. ді́нь!	
c. прочіта́й!	f. пові́рь!	i. добі́ж!	

* Note the places of stress here!

Exercise 5

a. Vsg	b. Asg	c. Apl	d. Dsg	e. Asg	f. Asg	g. Gsg	h. Asg
i. Asg	j. Asg	k. Vsg	l. Asg	m. Gsg	n. Asg	o. Asg	p. Lsg
q. Ipl	r. Isg	s. Gsg	t. Gsg	u. Gpl	v. Apl		

Lesson Eleven

Exercise 1

ка́жде ра́но = A	ці́лу ніч, ка́жду ніч = A	то́го ро́ку = G
ка́ждый день = A	в мину́лу неді́лю = A	
ку (ог гу) о́биду = D	мину́лого ро́ку = G	
ку (ог гу) ве́черу = D	в лоні́ = L	
вечур што вечур, ка́ждый ве́чур = A	в тім ро́ці = L	
за, о т́иждень	кі́нцем ю́на = I + G	в лі́тї = L
за, о годі́ну	на ярь = A	
за, о рік, три ро́кы, пять ро́ків	в ярі́ = L	
на дру́гый т́иждень = all + A! т́иждень доза́ду = A of т́иждень		

Exercise 2

There are many possibilities, here, so we just give you one possible example for each, something that will make sense.

a. днесь ра́но в́пили сьме чай	<i>this morning we drank (had a cup of) tea</i>
b. ка́жду ніч позера́ме телеві́зор	<i>every night we watch television</i>
c. за́втра за́чну робі́ти в мі́стї	<i>tomorrow I will start working in town</i>
d. мину́лого ро́ку мно́го єм чи́тав	<i>last year I read a lot</i>
e. взимі́ б́ילו мно́го сні́гу (сні́гу)	<i>in the winter there was a lot of snow</i>
f. опівночі́ зателефоно́вав сын	<i>at midnight (our/my) son called/phoned</i>
g. в лі́тї ча́сто не па́даты́ (додж)	<i>in the summer often it doesn't rain</i>
h. т́иждень доза́ду єм віді́в Я́нка на у́лиці	<i>a week ago I saw Jan on the street</i> (perf. would = 'caught sight of')

Exercise 3

a. P: прочі́тай	e. I: дава́й	i. I: гово́рьме
b. I: не чи́тай	f. P: дай	j. P: най прочі́таты́
c. I: гово́рь	g. P: не одкрьі́й	k. P: най поро́бить
d. P: пові́дж	h. P: одкрьі́ме	l. I: роб

Exercise 4

- 4:00 (a.m., p.m.), *lit. at night, in the afternoon, resp.*
- 5:00 (a.m., p.m.), *lit. in the morning, in the afternoon, resp.*
- 7:00 (a.m., p.m.) *lit. in the morning, in the evening*
- 6:15, quarter past six
- 1:45, quarter to 2:00 *lit. 3 quarters [have passed on the way] to 2:00*

- f. 9:10 (a.m., p.m.) *lit. before afternoon, in the evening*
- g. 11:20
- h. 7:40
- i. 5:59 *lit. one minute to 6:00*
- j. 4:40

Lesson Twelve

Exercise 1

a. гру́бший	g. боязли́вший
b. сла́бший	h. то́нший
c. щасті́ший	i. дурні́ший
d. часті́ший	j. силні́ший
e. абстрактні́ший;	k. злостні́ший
f. быстрі́ший	l. ні́зший

Exercise 2

- a. тотá кні́жка є но́вша, як на́ша
- b. ді́до є ста́рший, як сь́н
- c. учі́тель є розумні́ший, як штудéнт
- d. він є щасті́ший ту, як у Бра́тісла́ві
- e. моє́ а́вто є до́рожше, як твоє́
- f. наш презі́дент є молóдший, як францу́зьский
- g. Данье́л є сі́мпатічні́ший, як Іва́н
- h. то́то ві́но є лі́пше, як таліа́ньске
- i. тот штудéнт є ви́сший, як штудéнтка
- j. мо́я ко́како́ла є холо́дні́ша, як ё́го

Exercise 3

a. найте́мні́ший	g. найго́дні́ший
b. найласка́вший	h. найда́вні́ший
c. найлю́тший	i. найда́лший
d. найметоді́чні́ший	j. найгі́рший
e. найвеселі́ший	k. наймоло́дший
f. найглу́пший	l. найму́зика́льні́ший

Exercise 4

- a. Няне́ мно́го ро́бить, а Я́нко ро́бить ве́це.
- b. Наш сыно́к до́брї́ чи́татъ, а ё́го сестра́ чи́татъ ли́пше/найли́пше.
- c. Тот штуде́нт пи́ше пла́но, а наш пи́ше ги́рше!
- d. Профе́сор пи́ше я́снїше, як Джон.
- e. Са́ша пи́ше найкрасні́ше!
- f. Вна/она́ гово́ритъ по руси́ньскы вольни́ше, як я; найвольни́ше!
- g. Серге́й ри́дко хо́дитъ до кі́на, а і́щі́ ри́дше позе́ратъ телеві́зор.

Exercise 5

a. іде́ш/підеш, ідетé/підете	e. підеш/підете	i. по́дьме!
b. пішла́	f. піде́ме	j. хо́дити
c. піде́ме	g. хо́диш/хо́дите	
d. хо́димо	h. по́ходів	

Exercise 6

- a. Ді́вча вхо́дить до до́му.
- b. Ко́ли́ тот влак оды́йде?
- c. Та́то пришо́в з робо́ты о 7-їй.
- d. Як є́м сиді́ла в ко́рчмі, Я́нко зашо́в.
- e. Іва́на все прихо́дить пі́зно.
- f. При́йду/оды́йду о 5-їй.
- g. Учи́телька вы́шла з іншти́тута і пішла́ домі́в.
- h. Ма́ртіне, за́йди́й до нас о 8-їй!

Exercise 7

Слова́ци, Слова́чки	Америка́ны, Америка́нки,	Іры, Ірки
Поля́ци, По́лькы,	Америча́не, Америча́нки	Шко́ты, Шко́ткы,
Поля́чки	Канада́не, Канада́нки	Шотла́ндці, Шотла́ндкы
Украї́нці, Украї́нкы	Англи́ча́не, Англи́ча́нки	
Велса́не, Велса́нкы	Брі́ты, Брі́ткы	

Lesson Thirteen

Exercise 1

- a. Чи́тав/чи́тала бы є́м кни́жку, кі́бы мав/ма́ла є́м (кі́бы є́м мав/ма́ла) кни́жку.
- b. Ма́ма пішла́ бы до скле́пу, кі́бы ма́ла час.

- c. Хотіли бы саме вечеряти в рештаврації.
- d. Ко́ли бы съте могли прийти на інштиту́т?
- e. Я бы дав/дала́ вам пінязі́, а́ле сам/самá не ма́ю/мам дость.
- f. Пішо́в/пішла́ бы ты (або: бы есь, бы-сь) на пікнік, кібы́ не падало?
- g. Са́шо, кібы́ есь був голоде́н, і́в бы есь різку?
- h. Пові́в бы ем (бы-м), же днесь му́сима ве́це робі́ти.

Exercise 1a

- a. I'd read a book if I had a book.
- b. Mama would go to the store if she had time.
- c. We'd like to have dinner in a restaurant.
- d. When would you be able to come to the institute?
- e. I'd give you money, but I don't have enough.
- f. Would you go to the picnic, if it weren't raining?
- g. Sasha, if you were hungry, would you eat a steak?
- h. I would say that today we have to work more.

Exercise 2

a. в двадцятéх дом-оx/ax	e. од трéх прия́телéк
b. к двом учі́тел-ям/ім	f. над еденáдцятéма сто́лами
c. пéред пятьма́ áвтами	g. про шестéх штудéнтів
d. з(о) штирьма́ прия́телями	h. на едній кни́жці

Exercise 3

a. пятéро штудéнтів	d. семéро профéсорів*
b. три штудéнткы	e. шестéро прия́телів
c. і́х (было) четвéро	f. дéсять прия́телéк**

* *but* сiм профéсорок! (fem. профéсорка)

** *but* десятéро прия́телів (masc.), десятéме прия́телі (see 13.3.1.)

Exercise 4

Цéрквы	хра́му	свящéника	попа́	Службы́ Бо́жой	літу́ргії
ко́руша/хо́руша	свя́та	Різдва́/Рождества́		Велі́кодняя/Пáсхы	молі́твы

мо́лю ся	мо́лиме ся
мо́лиш ся	мо́лите ся
мо́лить ся	мо́лять ся

Lesson Fourteen

Exercise 1

- a. ніс
- b. вóджу
- c. ходіла
- d. одыйшóв, пришóв
- e. пові́з єм, пішóв єм
- f. приходіть
- g. пішóв
- h. принóсить
- i. повéзь!
- j. хóдить, нóсить

Exercise 2

- a. котра́ нéсла   b. котрый́ чítать   c. котрый́ вернóв   d. котрый́ пі́ше   e. котра́
говóрить
- f. котрый́ пові́в   g. котра́ бéре   h. котрый́ взя́в   i. котра́ іде́   j. котрый́ бісідóва́в